

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія і журналістика

Освітня програма «Журналістика»

Спеціальність «Журналістика»

Галузь знань 061 «Журналістика»

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол №1 від
31 серпня 2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціологія і журналістика
Освітня програма	Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	2/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 54 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/

2.

Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета. Формування у майбутніх журналістів розуміння сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, а також навичок аналізу соціальних явищ та процесів. Здобуття студентами умінь використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дійовий інструмент аналізу складних соціальних проблем у всіх сферах життя. Вміння працювати із соціологічною інформацією та інтерпретувати дані соціологічних досліджень.

Цілі. Розвиток у студентів соціологічного мислення і соціологічної уяви; надання їм допомоги в розумінні сутності змісту соціологічних явищ і процесів, а також тенденцій що відбуваються в сучасному суспільстві; формування у студентів навичок ефективно приймати і реалізовувати рішення, спрямовані на оптимальне функціонування і подальший розвиток соціальних інститутів; набуття навичок для роботи із результатами соціологічних досліджень.

Компетентності

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
 СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;
 СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

Програмні результати навчання

ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
 ПР 05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
 ПР 13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції,

зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.
 ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Соціологія як наука.	Знати відмінність соціології від інших наук про суспільство. Предмет, об'єкт і функції соціології. Чим відрізняються знання наукові від поза наукових?	Питання, кейси
2	Історія розвитку соціологічної думки.	Розуміти соціальні і ідейно-теоретичні передумови виникнення соціології. Які об'єктивні фактори зумовили становлення соціології як самостійної науки. О.Конт – засновник соціології як самостійної науки. Г.Спенсер як продовжувач позитивістської лінії в соціології. Соціологічний позитивізм. У чому відмінності соціологічних ідей О. Конта, Г. Спенсера, К. Маркса. У чому відмінність наукових концепцій Е. Дюркгейма і М. Вебера.	Питання, тести
3.	Соціальна структура суспільства	Розуміти поняття "суспільство", основні ознаки суспільства. Чому суспільство – це саме соціальна система. Основні компоненти суспільства як соціальної системи. Що таке соціальна структура суспільства.	Питання, тести
4.	Соціальні інститути..	Соціальні інститути як фактор стійкості суспільства. Функції соціальних інститутів. Теорії соціальної стратифікації. Характеристика суспільного життя та його основних підсистем. Типологізація суспільств у теоретичній соціології. Сутність і відмінності традиційного й індустріального суспільств. Основні елементи соціальної структури українського суспільства.	Питання, кейси
5.	Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.	Розуміти що таке соціальна стратифікація. Що означає соціальна мобільність у суспільстві. Види соціальної мобільності. Що таке соціальний зв'язок.	Питання, кейси, тести
6.	Особистість як суб'єкт соціальних зв'язків	Розуміти сутність поняття "особистість". Соціалізація та становлення особистості. Соціальна роль та соціальний статус особистості. Типологія особистостей. Фактори, що впливають на розвиток особистості. Яке значення має соціальна типологія особистостей.	Питання, кейси
7.	Девіація і	Знати що таке девіантна поведінка. Типологія	Питання,

	соціальний контроль.	девіантної поведінки. Соціологічні теорії девіації. Соціальний контроль. Його види та функції. Стили поведінки в конфліктній ситуації.	кейси, тести
8.	Методологія і методика проведення соціологічного дослідження.	Знати особливості соціологічних досліджень: сутність, різновиди. Етапи підготовки і проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження. Генеральна та вибіркова сукупність. Обсяг вибірки. Репрезентативність. Основні методи збору соціологічної інформації. Якісні методи дослідження мас-медіа.	Питання, кейси
9.	Опитування громадської думки в журналістиці	Відмінність питань в журналістському інтерв'ю та соціологічному опитуванні Як розуміти дані соціологічних опитувань. Електоральні опитування. Інструменти маніпулювання соціологічними даними та помилки при інтерпретації результатів опитувань	Питання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	20
Екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

4. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя							5		5		5		10		5			
Самостійна р-та															10			
Індивідуальні завдання																10		
Екзамен																	50	
Всього за тиж-нь							5		5		5		10		15	10		100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бекешкіна І.Е. Громадська думка у суспільствах, що трансформуються. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2001. № 4. С.218-222. 2. Бекешкіна І.Е. Громадська думка як вимір демократизації суспільства // Україна-2002. Моніторинг соціальних змін. – К.: ІС НАНУ, 2002. – С.231–244. 3. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Консультант-рецензент В. Паніотто. К.: Дух і Літера, 2015. 380 с. 4. Головаха Є. Громадська думка, соціологія, влада // Громадська думка: за матеріалами семінару. - К.: Фонд «Демократичні ініціативи», 2004. - С. 16-21. 5. Городяненко В.Г., Соціологія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: „ Академія”, 1999.- 378 с. 6. Дороніна М. С. Соціологія (візуалізація основних положень) : навчальний посібник / М. С. Дороніна, Л. О. Сасіна. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 172 с. (Укр.мов.). 7. Лубкович І. М. Соціологія і журналістика / І. М. Лубкович. 2-ге вид., переробл. та доп. –Л.: ПАІС, 2009. 232 с 8. Нельга. О.В. Соціологія громадської думки [Текст] / О.В. Нельга. – Харків: Вид-во О.В. Шейніної, 2008. – 186 с. 9. Опитування громадської думки. Посібник для журналістів. Упорядник І. Бекешкіна. К.: Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, 2020. 110 с. 10. Сасіна Л. О. Соціологія : навч. посібн. / Л. О. Сасіна, Н. А. Маж-ник. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 208 с. 11. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії. Навч. словник-довідник /За ред. В.М.Пічі. – Львів, 2002. 12. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Юрген Габермас / Пер. з нім. А. Онишко; під ред. М. Прихода. – Л. : Літорис, 2000.– 317 с. 13. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. – П26 К.: КНУБА, 2012. – 140 с. 14. Примуш М.В. Загальна соціологія: навчальний посібник / М.В. Примуш. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – С. 12-38. 15. Соціологія: підручник / за заг. ред. В.П. Андрущенка, проф. М.І. Горлача. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Київ-Харків, 1998. – С. 9-27. 16. Соціологія: підручник для дистанційного навчання / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков, А.В. Гринчук. – К.: Університет —Україна, 2005. – С. 10-47. 17. Соціологія: підручник / за ред. В.Г. Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2008. – С. 9-21. 18. Українське суспільства 1992 - 2010. Соціологічний моніторинг / За ред. д.е.н. В.М.Ворони, д.соц.н. М.О.Шульги. - К.: ІС НАНУ, 2010. - 636 с. 19. Ципко С.Ю. Соціологія громадської думки: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2006. 64 с. 20. Черниш Н.Й. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н.Й. Черниш. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – С. 18-35.	

1. Контактна інформація

Кафедра Журналістики	м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 ауд. 414 навч.-лаб. корпус (4-й поверх) https://kjourn.pnu.edu.ua/ E-mail: kaf_journ@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Марчук Наталія Василівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактна інформація викладача	nataliia.marchuk@pnu.edu.ua

2. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Відповідно до «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ

	<p>“Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-perevedennia-vidrakhuvannia-ta-ponovlennia-studentiv-vyshchikh-zakladiv-osvity-1996.pdf</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання попередньо узгоджених з викладачем індивідуальних завдань та проходження курсів на платформі Coursera. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Перелік курсів на платформі Coursera міститься на сайті дистанційного навчання. Також, за рішенням кафедри журналістики студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Покликання:https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВУМonline та Coursera за відповідних предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної</p>

	освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp- content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna- osvita.pdf
--	--

Викладач _____